

ישיבת מיר ירושלים Yeshivas Mir Yerushalayim

בית מדרש

גיליון שבועי
לתלמידי, בוגרי
וידידי ישיבת מיר

222

פרשת תזריע מצורע

זמני כניסת ויציאת השבת

	Ⓜ	Ⓝ
ירושלים	18:31	19:45
בני ברק	18:46	19:47

דבר הישיבה

מעלת סגולת הוותרנות

אמרו רבותינו, מה נשתנה משאר טמאים לישב בדד, הואיל והוא הבדיל בין איש לאיש ובין איש לרעהו, אף הוא יבדל (רש"י).

סיפר אחד מנגידי הישיבה ותומכיה שהיה מרבה להתייעץ עם מרן ראש הישיבה הגרנ"צ זצ"ל. פעם נטל חלק בעסקה משפחתית גדולה, שהיתה אמורה להניב תשואה של מאות אלפי דולרים, אך דא עקא שפעולות מסוימות בעסקה עלולות היו לגרום למחלוקת במשפחה. כשקרבה עת ההחלטה, טס אותו יהודי לארץ, כדי להיוועץ ברבינו מה עליו לעשות.

הוא הגיע לארץ ביום שישי כשהחל לדבר עם רבינו אמר לו ראש הישיבה: "הרי אתה לא שב לחו"ל לפני שבת, אם כן מה בוער לנו, בינתיים בא נלמד!" כך ענה לו גם במוצאי שבת, וכך ביום ראשון בבוקר, הם למדו שלוש שעות, ולאחר מכן שמע את השאלה והשיב, שלדעתו אפילו אם קיים סיכוי של עשר אחוז שתצא מכך מחלוקת, לא כדאי שיתערב בעניין.

הוסיף רבינו ואמר: "אוכל להבטיח לך שבאופן זה תרוויח יותר". סוף המעשה היה שעשה עם כספו זה עסקה אחרת, והרוויח שבע מאות אלף דולר יותר מאשר אמור היה להרוויח בעסקה המקורית.

"הנה הפשטתם צורת הישיבה, וקלטתם רוח ורצון הישיבה, ובוה עשיתם לכם חבורה לילך בעקבות רוח הישיבה, ובכל מקום שאתם נמצאים לקחתם זאת כאילו להיות עם הישיבה בין תלי הישיבה" (מורן המשגיח הגה"צ רבי ירוחם ליבוביץ זצוק"ל ממיר)

מתורת רבותינו

המצורע - מובל על ידי אחרים

זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו והובא אל הכהן (י"ד, ב).

ובין בטהרתו, הוא אינו מקורי וייחודי במעשיו, אלא מובל הוא על ידי אחרים.

לעומת זאת הנזיר שהראה בפעולתו, אף אם קטנה ופעוטה היא, כי הננו עצמאי בדרכו הטובה והישרה, על כן נאמר בו הכל בלשון עצמית "יביא אותו", אבל המצורע אשר איננו מן העצמאיים והייחודים, אלא נסחף ונגרר אחר רוח הרחוב, נאמר בו "הובא" - בלשון של טפל ולא עיקר.

דעת תורה (פר' נשא, עמ' מ"ו)

מדקדק מרן המשגיח הגה"צ רבי ירוחם ליבוביץ זצ"ל, הנה בנזיר כתיב (במדבר ו, יג) "וזאת תורת הנזיר ביום מלאת ימי נזרו יביא אותו אל פתח אהל מועד", ופירש רש"י: "יביא אותו - יביא את עצמו", ואילו במצורע נאמר בו בטומאתו ובטהרתו (ויקרא יג, ט - יד, ב) "והובא אל הכהן" - היינו על ידי אחרים, ויש להבין השינוי?

ומבאר במתק אמריו, דבר זה בא להורותנו טיבו של המצורע, כי איננו מן הבלתי-תלויים באחרים, איננו מן העצמאיים במחשבתם ובמעשיהם, בין בטומאתו

'בזמן הזה' - אף עני צריך ללמוד פרשת העשיר

ובמלאת ימי טהרה וגו' תביא כבש בן שנתו לעולה ובן יונה אור תור לחטאת וגו', זאת תורת היולדת לזכר או לנקבה, ואם לא תמצא ידה די שה ולקחה שתי תורים וגו'. (יב, ו-ח).

והנה יש לדון בזמן הזה, באדם שנוול לו בן או בת ורוצה לעסוק בתורת היולדת, באיזו פרשה יקרא, ולפום ריהטא היה נראה לומר דעשיר ילמד תורת קרבן עשיר, ואילו העני ילמד תורת קרבן עני. אולם היותר נראה שאף עני ילמד תורת קרבן עשיר, שהרי כל פטורו של העני מלהביא קרבן עשיר הוא משום שלא מצאה ידו, וזה הרי לא שייך כשלומד תורת הקרבנות, ושם כולם שוין אצל עשירות, ולכן כלפי תורת הקרבנות צריך הוא ללמוד פרשת קרבן עשיר. ולפי זה מיושב היטב מה טעם נכתב הפסוק של "זאת תורת היולדת" לאחר פרשת קרבן עשיר, שהרי כאשר באים ללמוד הפרשה של הקרבן ולקיים ע"י כך "זאת תורת היולדת", הרי בזה כולם עומדים בתורת קרבן עשיר.

משלחן רבי אליהו ברוך (עמ' ל"ז)

תמה מורינו הגאון רבי אליהו ברוך פינקל זצ"ל, מדוע הפסוק של "זאת תורת היולדת" שבא לסיים ולכלול את תורת היולדת, לא נאמר אחר כל פרשת דיני היולדת, ומפני מה נכתב דוקא בין קרבן יולדת עשירה שהוא כבש לעולה ובן יונה או תור לחטאת, לבין קרבן יולדת עניה שהוא שתי תורים או שני בני יונה לחטאת, ולכאורה מן הדין היה שיכתב אחר קרבן יולדת עניה שהוא סוף פרשת יולדת.

ותירץ, בהקדם מה שדרשו חז"ל (מנחות דף ק"י ע"א) "מאי דכתיב זאת תורת החטאת (ויקרא ו, יח), וזאת תורת האשם (שם, ז, א), כל העוסק בתורת חטאת כאילו הקריב חטאת וכל העוסק בתורת אשם כאילו הקריב אשם", ואמרו בגמ' מגילה (דף ל"א ע"ב) בזמן שאין בית המקדש קיים וכו', כבר תיקנתי להם סדר קרבנות, כל זמן שקוראין בהן מעלה אני עליהן כאילו מקריבין לפני קרבן ומוחל אני על כל עונותיהם.

הספדו של מרן המשגיח על החפץ חיים זצ"ל

זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו והובא אל הכהן (י"ד, ב).

כשנפטר החפץ חיים הספידו מרן המשגיח רבנו ירוחם ואמר, שכד נח נפשיה של רבי ישראל מסלנטר

הספידו הסבא מקלם ואמר שגדולי הדור שעולים למתיבתא דרקיעא הם הם הדיינים לדון את אנשי דורם בב"ד של מעלה. וכיון שרבי ישראל היה מקפיד בעניי חושן משפט, על כן מוטל עתה על בני דורינו

אוהל משה

מתורת רבותינו

נשיאה בעול חבירו אף בצער הפסד ממון מועט

בדד ישב מחוץ למחנה מושבו (יג, מו).

בגלות שנחאי, בעיצומה של המלחמה הנוראה, עמד מרן המשגיח הגר"י לוינשטיין זצ"ל והביא דברי הגמרא (שבת 20). שאילן המשיר פירותיו מרוב שומנם וגדלם, טוענו באבנים כדי להכחיש כוחו, ומסמנו בצבע ארגמן, ומדוע, כדי שיראוהו ויבקשו עליו רחמים. כשם שהמצורע קורא "טמא, טמא", כדי שיבקשו עליו רחמים.

ויש להבין, בשלמא המצורע, נגע בנגע נורא, ונטמא

טומאה חמורה, והתנתק מביתו, "בדד ישב מחוץ למחנה מושבו", גם לב קשות, לב אבן נמס לשמע קריאתו: "טמא טמא". אבל כאן, שהעץ נתברך ורב חילו, ומשיר מפירותיו, מאי כולי האי, איך נלמד מהמצורע להתפלל עליו.

ומוכת, שהנשיאה בעול היא כח מכוחות הנפש, ומי שאינו חש בצער הפסד ממון המועט של בעל העץ לא יחוש אף בצערו של המצורע המנוגע המבקש

ומתחנן על צרתו!

ומה נאמר בעת הזאת "אשר למות ואשר לחרב לחרב, ואשר לרעב לרעב ואשר לשבי לשבי" (ירמיה טו, ב), והמוני בית ישראל נתונים בצרה ובשביהף להרוג ולאבד ולמכה ולחרפה, במה נושאים אנו בעול עמם?!

זכרון יחזקאל (עמ' נא)

האדם צריך להרגיש: גופו כ'סוס' המשמש את 'רוכבו' היא הנשמה

זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו והובא אל הכהן (יד, ב).

בדעת זקנים מבעלי התוספות כתבו, וזה לשונם: "והובא אל הכהן", קרי ביה "והוא בא", שאין לו מי יביאנו, שהכל בדילין ומתרחקין ממנו, שנאמר "בדד ישב מחוץ למחנה מושבו" ע"כ. וצריך ביאור לפי דבריהם, אם כן למה נאמר "והובא" שמשמעותו שיובא על ידי אחרים, ולא נאמר בפירוש "והוא בא"? ויש לומר שבא לרמז בזה, על פי יסוד של מרן המשגיח **רבינו ירוחם ממי**, שעל האדם להרגיש כי גופו אינו אלא סוס המשמש את רוכבו היא הנשמה, שהיא היא

האדם האמיתי המולך ושולט על גופו ותאוותיו. ועל ידי הכרה והבנה זו יקל עליו לעבוד את ה', כי אם חלילה פוגעים בו עליו להרגיש כי פגעו רק בסוס שלו, וכן אם חש תאוה כלשהי לעבירה, צריך להכיר שזהו רצונו של הסוס ולא רצונו שלו.

כך גם על המצורע להגיע להכרה והבנה זו, אשר גופו נתמלא בצרעת, כדי ללמדו כי הסוס הוא הגורם לחטא, ולכך שינה הכתוב ואמר "והובא" - על ידי אחרים, כדי שיכיר שהגוף הוא זר וכמו סוס, ואינו ה"אני" האמיתי

שזוהי הנשמה.

בזה יש ליישב את קושיית הכלי יקר, שאם מדובר "ביום טהרתו" מדוע ממשך לקרוא בשם "מצורע", אולם לדרכינו יש לומר שיש בזה רמז, כי "ביום טהרתו" מתפרש על הנשמה שהגיעה לנקיונה מלכלוך עוונותיו. אולם לגבי הגוף יש להסתכל עליו כ"מצורע" ולא לספק לו את רצונותיו ותאוותיו.

נחלת שדה (ח"ג עמ' שצד)

ה"י בדוגמה והמחשה אישית לחינוך

ובא אשר לו הבית והגיד לכהן לאמר כנגע נראה לי בבית (יד, לה).

א"ר שמואל בר נחמני א"ר יוחנן על שבעה דברים נגעים באין וכו' ועל צרות העין, דכתיב ובה אשר לו הבית, ותנא דבי ר' ישמעאל מי שמיוחד ביתו לו (ערכין דף ט"ז ע"א).

התורה מלמדת אותנו כי הנגעים באים על צרות העין, אדם שמייחד את כליו ואת ביתו לעצמו ואינו משאילם לאחרים נגעים באים עליו ומוכרח הוא לנתוץ את ביתו, רואים אנו מכאן חשיבותה של עין טובה וגנותה של צרות העין.

מספר הגאון רבי יהושע שקלאר שליט"א מאשר שמע מפי מוה"ר רבי יהושע עוזר הלפרין שליט"א מיקרי העיר מנצ'סטר באנגליה, על פעולה חינוכית יוצאת מן הכלל של מרן ראש הישיבה **הגרנ"צ פינקל זצ"ל**:

היה זה בביקורו במוסדות החינוך בלונדון, נשא מרן רה"י דרשת חיזוק על הצורך באהבת חברים ובגנות צרות עין, בדבריו הביא את ביאורו המפורסם של מרן ראש הישיבה **הגר"ח שמואלביץ זצ"ל** על מאמר חז"ל (סנהדרין דף כ' ע"א) שאמרו על דורו של רבי יהודה בר אילעי שהיו מתכסין שישה בטלית אחת, ואמר

שיש בזה רעיון נפלא שכל אחד משך את הכיסוי שלו לעבר חבירו, שזה נקרא אהבת חבירו, לי אין כלום ואני מוסר הכל לחברי.

מיד כאשר סיים לומר את הרעיון, עשה ראש הישיבה "מעשה רב", וקירב את עצמו לצד חבירו שישב על ידו, והיה זה מחזה נהדר של הקרבת אחד לשני בצורה מוחשית ממש, ומיד אחרי כן שרו כולם יחדיו "הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד"...

לקוט פירושים (ב"מ, מאמרי חינוך עמ' ק)

עיון בפרשה

נגע בגבות עיניים אי הוי כמקום בשר או מקום שער?

כי יהיה בו נגע בראש או בזקן (יג, טו).

מונח - התפילין קצת על בשרו וקצת על גבות עיניו ומונח התפילין על ב' מקומות נגעים נפרדים, ע"כ.

הרי זו גמרא מפורשת - שגבות העינים מטמאים בנגעי שיער, כיון שאמר שהוא מקום נגע שונה מבשר שבין העיניים.

החזו"א שכבר עמד אז בסוף עריכת ספרו על סדר טהרות, הוסיף בסוף הספר (עמ' רצו) הוספות לנגעים פ"א) השמטה למסכת נגעים ושם מביא ענין זה של נגע בגבות עיניו, אמנם דוחה הראי' ולמד פשט מחודש בגמרא, עיי"ש (באר הגן - בפרשתנו).

והחזו"א איש אמר לו שאכן אף פעם לא התבונן בשאלה זו ואין בידו להשיבו.

נענה הגר"ח ואמר שהוא גמרא מפורשת במנחות (דף לז): בענין מקום הנחת תפילין של ראש, ולומדים מ"בין עיניך" - ודרשינן זו גובה שבראש, והקשה בגמרא: אתה אומר זו גובה שבראש או אינו אלא בין עיניך ממש וכו', ואומר רב יהודה: אמרה תורה הנח תפילין ביד והנח תפילין בראש, מה להלן במקום הראוי לטמא בנגע אחד (נגעי בשר שעל היד), אף כאן במקום הראוי לטמא בנגע אחד (על הראש), לאפוקי בין עיניך דאיכא בשר ושער היינו שהמניח בין העינים א"כ

שמעתי פעם מפי הגאון **רבי חיים קרייסוויטרה זצ"ל** גאב"ד אנטווערפן, שהיה פעם אצל ה"חזו"א איש" זצ"ל וראהו עוסק במסכת נגעים, אמר לו הגר"ח שיש בידו שאלה בנגעים שלכאורה לא יהיה להחזו"א תשובה על כך, ואמר החזו"א שישאל.

ואמר הגר"ח: כתיב בפרשתנו "ואיש או אשה כי יהיה בו נגע בראש או בזקן", ושאלתו הוא, איך יהיה הדין שפרח לו נגע במקום אחר של כינוס שער כגון בגבות עיניו, האם דינו כנגעי בשר או כנגעי שיער שזה סימנו בשער לבן וזה סימנו בשיער צהוב?!

מה בין דיבור לפטוט

ולקח למטהר שתי צפרים חיות טהורות (יד, ז).

כידוע גדול עווננו של המדבר לשון הרע ונחשב לחמור יותר מג' עבירות, כלשון התוספתא המובאת בפירוש המשניות להרמב"ם: "ולשון הרע כנגד כולם" (בפיה"מ אבות א, ז). בזה מציגה התורה את הדבר והפטוט בגנותו, וכפי הנראה זוהי התביעה החזקה ביותר - תביעה על עיקר חינוכו של האדם. כאשר הפה מופקר יש כאן חוסר אנושיות והעדר חינוך. הדיבורים של אדם כזה דיבורי ציפורים הם ולא על מין האדם ייחשב אלא על מין בעלי החיים, ואם אדם אין כאן מה כאן?!

על מאמר רבי דוסא בן הרכינס (אבות פ"ג, מ"י) בד' דברים שמוציאים את האדם מן העולם וביניהם גם שיחת הילדים, אומר הרמב"ם בפירושו שם: "שאלו הדברים מונעין ומבטלין מעלת האדם עד שיצא מן העולם והוא אבד".

נוראים דברי הרמב"ם למתבונן - המאבד מעלת האדם, מאבד הכל! (ילקוט לקח טוב).

למדנו מדברי הרמב"ם, שכל דיבור שאין בו תועלת נקרא דיבור מאוס. ובכלל זה אפילו סקירת אירועים היסטוריים, אם אין בהם תועלת להתבוננות וללימוד מוסר השכל גם אלה נמנים כדברים בטלים ונחשבים למגונים ומאוסים.

כח הדיבור וענינו נורא עד למאד, שכן בו מתבטאת כל מעלת האדם ויתרונו על הבהמה. על הפסוק (בראשית ב) "ויהי האדם לנפש חיה" אומר התרגום: "לרוח ממללא". מכאן שהדיבור בא מנשמת חיים אשר נפח הבורא מאתו-עצמו באדם והוא חלק אלוך ממעל (להבין ולהשכיל), והאדם מזלזל בכח נפלא זה ומורידו לדרגה של פטוטי דברים בעלמא, כפטוטי הציפורים?!

ממה נובע ריבוי השיחה בדברים בטלים חסרי כל תועלת? - מאבדן ההערכה לגודל ערכו של הדיבור. בזולתנו מבחינים אנו בנקל בחסרון זה, ולעתים מרגיש אני זאת גם בעצמי - אומר רבינו ירוחם זצ"ל.

לפי שנגעים על לשון הרע, שהוא מעשה פטוטי דברים, לפיכך הוזקקו לטהרתו ציפרים שמפטטין תמיד בצפוף (רש"י).

דיבור חסר תועלת - אומר מרן המשגיח רבינו ירוחם זצ"ל בספרו "דעת תורה" - נקרא דיבור נמאס.

דבר זה למדנו מפירוש הרמב"ם על המשנה "שמעון בנו אומר כל ימי גדלתי בין החכמים ולא מצאתי לגוף טוב משתיקה" (אבות פ"א) בפירושו שם, מונה הרמב"ם חמישה סוגי דיבור, ואלו שלשת הראשונים: א) הדיבור שיש בו מצוה כגון קריאת התורה ולימודה וכו'. ב) הדיבור האסור ג) הדיבור המאוס אשר אין בו תועלת לאדם, וגם אין בו עבירה. בזה כלול למעשה הדיבור השגרתי בין בני אדם על המתרחש בעולם, ועל מנהגי בני אדם שונים על מצב בריאותם ומעמדם הכלכלי וכדומה. דיבורים אלה נקראו בפי חכמים "שיחה בטילה".

ימים מקדם

מכל עבר ופנה נוהרים אליה תלמידים לחסות בצלה. ישיבתנו הקדושה מרכז התורה בעולם ויסוד כל בית ישראל.

לפנינו מכתב נדיר אשר כתב מרן רה"י רבי אליעזר יהודה פינקל על פריחתה ושגשוגה של הישיבה ברוחניות וכמות התלמידים הגדולה עוד בימי שבתה באירופה.

עמל התורה בביה"ז

הזמן אמר לחברותא שהדברים עדיין לא מסודרים אצלו כדבעי. למחרת אמר שיעור נפלא ובו מהלך בנוי לתלפיות בביאור הענין. כששאלו החברותא לאחר מכן מתי התבהרה אצלו הסוגיה עליה עמל חודש שלם, השיב מרן זצ"ל שרק ביום האחרון הצליח להבין היטב וזה היה השיעור.

בעמוד הראשון של המסכת, אולי מתוכן ימצא מזור לקושייתו, אך לא הצליח. במשך כל ימי "בין הזמנים" כולל ימי חול המועד, יום יום הקדיש פרק זמן לעסוק בקושיה זו ולא הצליח. שוב ושוב היה מסדר בכתב את שיטות הראשונים ומנסה מתוכם לעמוד על ביאור הענין, אך ללא הצלחה. אפילו יום לפני תחילת

הזמנים".

שנה אחת, בתחילת חודש ניסן, הגיע אחד החברותא ורבינו למד איתו את הדף הראשון במסכת גיטין. בתוך דבריו הוא עורר קושיה ולא מצא לה מזה כדי לתרץ את הסוגיא החליט לעמוד ולהבין היטב את הסוגיא. הוא נטל את עטו והחל לסכם את מחלוקת רש"י ותוס'

כל חייו של מרן ראש הישיבה הגאון רבי נתן צבי פינקל זצוק"ל היו מקשה אחת של תורה, ללא הבדל בין תקופת "הזמן" לימי "בין הזמנים", שבת, חג וחול"מ. בכל סוף "זמן" בישיבה, מיד לאחר השיעור האחרון על המסכת החל בלימוד המסכת של "זמן" הבא והיה ממשיך בכך ברציפות בכל ימי "בין

מרן רה"י רבי נתן צבי פינקל משתעשע בדברי תורה עם התלמידים בהיכל הישיבה במודיעין עילית

ברכת מזל טוב
לידיד הישיבה
תמכין דאורייתא
הר"ר פינחס אליהו קאראלניק הי"ו
וכל המשפחה הנכבדה
- ציריך
ולחותנו ידיד הישיבה
הר"ר מיכאל הכהן שפיטצער הי"ו
- באזל
לרגל השמחה השרויה במעונם
בהולדת בתם/נכדתם
בשעטומ"צ ולמזל טוב
ברכתנו שלוחה
שיזכו לגדלה לתורה לחופה
ולמעשים טובים
וירו רוב נחת
ממנה ומכל יוצ"ח
מתוך שמחה וטוב לבב

ברכת מזל טוב
לידיד הישיבה
עושה ומעשה למענה
הר"ר ישראל כהן הי"ו
וכל המשפחה הנכבדה
- רמת שלמה ירושלים
לרגל היכנס הבן
הב' **מאיר צבי** ני"ו
לנועם עול תורה ומצוות

ברכתנו שלוחה
מהיכלי התורה
שיזכה לעלות
מעלה מעלה
במעלות התורה והיראה
ויזכו לרוות רוב נחת
ממנו ומכל יוצ"ח
מתוך שמחה וטוב לבב

ברכת מזל טוב
לידיד הישיבה
תמכין דאורייתא
מסור בלבו ונפשו
לישיבה הקדושה
עושה ומעשה למענה
לשם ולתהילה ולתפארת
הר"ר מרדכי זאב הכהן רפאפורט הי"ו
וכל המשפחה הנכבדה - ציריך
לרגל השמחה השרויה במעונם
בהולדת נכדתם
בת לבנו הר"ר **יהודה** הי"ו
וחתן ידיד הישיבה תמכין
דאורייתא
הר"ר מנחם דבינסקי הי"ו
- בני ברק
ברכתנו שלוחה שיזכו לגדלה
לתורה לחופה ולמעשים טובים
וירו רוב נחת ממנה ומכל
יוצ"ח מתוך שמחה וטוב לבב

ברכת מזל טוב
לידיד הישיבה
תמכין דאורייתא
הר"ר דניאל הכהן אלטמן הי"ו
וכל המשפחה הנכבדה
- ציריך
לרגל היכנס הבן
הב' **יעקב יהושע** ני"ו
לנועם עול תורה ומצוות

ברכתנו שלוחה
מהיכלי התורה
שיזכה לעלות מעלה
מעלה במעלות
התורה והיראה
ויזכו לרוות רוב נחת
ממנו ומכל יוצ"ח
מתוך שמחה וטוב לבב